

תצפית

(כל הזכויות שמורות)

● **המפלגה הליברלית תרבה את מפעליה הכלכליים ותתפשט לתחומים חדשים בשטח זה.** המיבצע העיקרי המתוכנן עלידי המפלגה הוא הקמת בנק, שיפעל בעיקר באזורי הפיתוח. בעזרת אמצעי כלכלי זה, מקווים הליברלים לחדור לאזור השליטה המפא"יי ולהרחיב את השפעתם גם על שיכבת אוכלוסייה זו. מפעלים כלכליים אחרים המתוכננים על ידי הליברלים: איחוד הקרנות הכלכליות הקיימות, הניפרדות עדיין לפרוגרסיביים ולציונים הכלכליים והקמת קרנות נוספות לבעלי מלאכה וסוחרים זעירים.

● **מפא"י תמשיך לשתף פעולה עם חירות, באותב עניינים שבהם תעמוד בפני לחץ הכחוק של ארבע המפלגות.** אלמוגי יוספסל ופרס ניהלו משאומתן עם אנשי חירות עוד לפני הבחירות, במטרה למנוע את עריכת הבחירות, אך המו"מ התפוצץ בגלל התנגדותו של בן-גוריון ובגלל חששותיה של חירות. אין להניח שחירות תעשה יותר מאשר הפגנו של עצמאות ומורת-רוח, למרות שגם צעדים אלה עלולים להזיק מאד לחזית ארבע המפלגות.

● **קשיים צפויים לחזית המפלגות, מצידה של המפלגה הליברלית.** הליברלים טוענים, שעלידי הצטרפות הצ"כ ותוספת צירים גדל כוחה של המפלגה כמעט פי שלש לעומת כוחה בקואליציה בעבר. משום

למעשה בכל המשרות החשובות כפרלמנט, כשהיא מחזיקה בידיה את תפקיד היו"ר, שניים מסגנו ויושבי-ראש שתי החצרות החשובות ביותר — ועדת החוק והבטחון ועדת הכספים. עם ירידת כוחה, והתגבשות חזית ניר, היתה קיימת אפשרות מעשית לצמצם כוח זה באופן מכריע. היה זה חשוב לא רק כדי להגביר את כוח הכנסת כלפי הממשלה (ובעיקר כלפי מערכת הבטחון). חשיבותו הפסיכולוגית של הצעד היתה חשובה עוד הרבה יותר. אילו ניצחו מפלגות-נייר את מפא"י, היתה נוצרת אחירה שתקשה על מפא"י עוד יותר לשבור את החזית המאיימת לשבור את שלטון היחיד של בן-גוריון בממשלה. מפא"י היתה זקוקה באופן נואש למציל. הוא נמצא בדמות המפלגה שתבעה את קול הבוחר בסיסמה שהיא לבדה מסוגלת לשבור את שלטון היחיד של מפא"י. **אתנן הבחירות.** מאחורי הקלעים נר קמה קנוניה בין עסקני מפא"י וחרות. התוצאה: תמיכת חרות במפא"י, שהבטיחה למפא"י לא רק את מקום היושבי-ראש, אלא גם את כל העמדות הקודמות שלה בחצרות, כאלו לא ירדה כלל בבחירות. תמורת הבגידה קיבלה חרות אתנן בצורת כמה פי

מערכת הבחירות, לא האמין האזרח המנוי סה, בסתר לבו, כי יגשימו את הבטחתם ויילחמו ברצינות נגד שלטון היחיד הבן גוריון. הוא היה מיכן למחמרת הבחירות יפלישו העסקנים כמה מליצות רמות, יעשו מחוה אחד או שניים — ויחזרו לדאוג לאינטרסים העיוורים שלהם. כי כך נהגו מאז ומעולם עסקני מפלגות בישראל. והנה נהגו העסקנים אחרת. האזרח הי ספקן הרגיש עצמו כילד המקבל בראש השנה מתנות שלא ציפה להן ברצינות. העסקנים עצמם נהגו בעוזרוה גובר והולך. פתרון התעלומה היה, כמובן, שלא הי עסקנים השתנו השתנה האזרח הישראלי. דעת-הקהל שהיתה בעבר חסרת-תוקף, הפי כה כוח חשוב בחיי המדינה. **כך קרה.** כן קרה שכל המפלגות פעלו, כביכול, בניגוד לאינטרסים של עצמן. גם השמאל וגם הימין יכלו לסחוט ממפא"י ויתורים עצומים, אילו הסכימו להיכנס עמה לקואליציה נפרדת.

תחת זאת קם השבוע דבר שמעטים העזו להאמין בו, עוד לפני חודש. ארבע המפל גות החליטו להקים ועדה, כדי לתאם ביניהן את המשאיוהמתן שלהן עם מפא"י. אותו זמן החליטו לגשת, יחד עם חרות ומפא"י, לביצוע תוכנית-חוקה, שתשנה את מהות סדרי-השלטון בארץ. בין השאר: ביטול הי מימשל הצבאי, הגבלת תקופת ממשלת מעבר, ועשרות רפורמות אחרות. המפלגות התחייבו לקיים ברית-חוקה זו, אף במקרה שחלק מהן יכנס לקואליציה ממשלתית וי החלק השני יישאר בחוץ. בפגישה לא דובר בפירוש מה יקרה אם מפא"י לא תקבל את הדרישה העיקרית, להשאר במיעוט בממשלה הבאה. אולם בי שיחות פרטיות החלו מנהיגי המפלגות לדבר בגלוי-לב גובר והולך על האפשרות של הקמת ממשלת-נייר. הדיעה הכללית: זהו נסיון מסוכן, שאיש אינו שש לקראתו. אך עשוי להיווצר מצב פסיכולוגי, בו לא יהיה מנוס מאפשרות זו.

ש"רקה ביער. כנגד חזית חדשה זו, לא ידעה מפא"י מה לעשות. בן-גוריון זעף, ומקורביו התלחשו על התפרצויות זעם תכופות, שהיכחו כי מצב-רוחו של הזקן התערער. משה דיין התהלך סר וזעף, ביודע כי כל הקאריירה הפוליטית שלו מוטלת בספק. פרס שתק, ביודעו כי מצבו כמור עוד יותר. בגבור הסערה, היו קברניטי מפא"י מוכנים לזרוק את כל נערי-החצר אל המצולות, כדי להקל על הספינה.

כמה מאנשי מפא"י נהגו כילד פחדן, השורק במעבה היער כדי להקנות לעצמו אימץ-לב. הם "החליטו" כי מפא"י לא תסכים להיות מיעוט בממשלה, החדירו לי עתונים הכפופים להם (בעיקר הארץ) ידי עות שנועדו להפיץ סביבם אווירה של בטחון-עצמי, לרפות ידי מפלגות אחרות. לא פחות גסים היו תכרונים אחרים, בי עיקר של לוי אשכול וחבריו. הללו החליטו לפתוח במשאומתן, אך להתרכז בחילה על קווי-היסוד. הכוונה השקופה: אם ידובר לא מצע, תחת לדבר על הרכב הממשלה, תצי טרך כל מפלגה להבליט את דרישותיה הי מסייומות. הדתיים ידרשו חוק שבת בניגוד לדעת מפ"ם, הליברלים ידרשו הלאמת קופת חולים בניגוד לדעת השמאל, השמאל יד רוש ותוספת-שכר בניגוד לדעת הליברלים. כך ייווצרו בקיעים בחימת המפלגות, שבי עזרתם תפיל מפא"י את החומה, תצא מהמצור. **תור האפתעות.** טכסיסים פשוטים אלה היו פשוטים מכדי שיוכלו לשבור את החזית. אמנם, כל מפלגה חששה פן תבגוד השניה, השמאל והימין כאחד תשדו בי דתיים, אך התחמכו כי בגידה דתית בלבד לא תאפשר למפא"י לזכות בממשלה. שום מנהיג לא היה מוכן להתחייב מה ילר יום. איש לא ניבא נבואות. אך עצם העובדה כי מפא"י עמדה במצב כזה, בפעם הראשונה מאז דור שלם, נתן מקום לתקווה כי צפונית לארחה, בנהה הבאה, מתנות מפתיעות עוד יותר.

הכנסת האלטרנטיבה של בן-גוריון

המעשה המחפיר ביותר של תשכ"א ביצע ברע האחרון ממש עלידי תנועת-החרות. עם פתיחת הכנסת, הגיעה שעת המיבחן הראשון בין מפא"י ויריבותיה. על אף היותה מיעוט של שליש, שולטת מפא"י

„הבאה אחריה!“

כך לא יסכימו לסטטוס קוו בממשלה, ידרשו שינויים בהתאם לכוחם החדש. הסנוניות הראשונות של הדרישות: ביטול הפיקוח על מטבע זר וקופת חולים ממלכתית. דרישות אלה עלולות להבריח את מפלגות השמאל מההסכם המרובע.

● **הדרישה הראשונה, אותה תענה סיעת הליברלים בהסתדרות, היא הגדלת נציגותה בוועדה המרכיזה ובוועדות ההסתדרות.** גודלה של הסיעה המאוחדת אינו משתקף עדיין במיבנה מוסדות אלה והליברלים אינם מתכוונים לוותר.

● **חירות תארגן מפעלי תיור לחבריה בארצות-הברית.** מטוסים מיוחדים עם חברי התנועה בארצות-הברית יתחילו להגיע ארצה החל מהשבוע לסיוורים מאורגנים בני חודש ימים.

● **סיכסוך גלוי עשוי לפרוץ בקרוב בין קבוצת העסקנים הספרדים, בראשותם של אליהו אלישר ודוד טייטל, לבין מפא"י.** עסקנים אלה, שפירסמו ערב הבחירות גילוי-דעת הקורא לספרדים להצביע בעד מפא"י, יטענו כי מפא"י לא קיימה את ההבטחות שהובטחו לספרדים תמורת כרוז זה. בין ההבטחות: הענקת מקומות במזכירות ובמרכז מפא"י לעסקנים אלה. מפא"י, מצידה, טוענת כי העסקנים לא מילאו את חובתם וכי בריכוזי הספרדים, בעיקר בשכונות ירושלים, ירד פוחה במקום לעלות.

● **לעומת זאת, עזר מאד סיכויו של המפקח הכללי של משרתת ישראל, יוסף נחמיאס, לזכות בכס שר המשרתה.** החלטה על כך מתגבשת והולכת בצמרת מפא"י. הרואה בנחמיאס תחליף לשר הנוכחי, אף הוא מעדות המזרח, בכור שיטריית.

רורים בוועדות. התוצאה היתה אפשויות רק כל עוד קיי למיעוט בממשלה אפשרות רק כל עוד קיי מת אפשרות להקים ממשלה בלעדית. ממי שלה בלי מפא"י תיתכן רק בתמיכת חרות. צעדה של חרות בכנסת היה בחוקת הודעה לכל שאר שאר הסיעות שאי-אפשר לסמוך עליה, וכי היא מוכנה להפוך מקל בידי הדיקטטורה של בן-גוריון — אפילו בחינם. היתה זו סכנה נוראה לחזית האנטי מפא איי"ת. מעשה שאיים להציל את בן-גוריון בשעתו הקשה ביותר.

חוק פשע כודי

האם יכולה המשרה לעצור בן-אדם לי חודש ימים, מבלי שתהיה מוכנה להסביר לו על מה בדיוק נעצר? שאלה זו עמדה השבוע בפני בית-משפט השלום, שעה ש" הקצין החוקר, אברהם פריימן, ביקש הארכת מעצרו של כרמל בהבוט מתלא-אבי. כתבי-האישום נגד בחבוט היה "תמי בי יותר": "אתה נאשם בכך", נאמר בו, "שבמשך ארבעה חודשים, ביחד עם אחרים, ביצעת פריצות באזור תל-אביב והסביבה בבתי מגורים וחנויות".

חקירה בוסתורית. חקירתו של הי סניגור, עורר-דין ישראל הייק, התרכזה בנקודה מסתורית זו. הוא שאל את הקצין: „אולי תוכל לנקוב מקום או תאריך של פריצה אחת בלבד?“

„אינני יכול לענות, כי זה יכשיל את החקירה“ היתה תשובת הקצין. „אולי תוכל להגיד לי על מה אתם משור חתים בשעת החקירה, אתה והואשם?“ „מצטער, גם זה יכשיל את החקירה.“ (המשך בעמוד 16)